

NATURA 2000 HATÁSBECSLÉSI DOKUMENTÁCIÓ

**Taliándörögd, 016/6, 016/17 és 018/1 hrsz.-ú ingatlanokon tervezett
tájgazdálkodási központ, illetve fogadóközpont területére
Taliándörögd Község településrendezési eszközeinek módosításához**

Beruházó:

RÁSKÓ BIRTOK KFT.
1066 Budapest, Lovag u. 12.

Tervező:

KÖRNYEZETTERV TERVEZŐ, SZOLGÁLTATÓ ÉS TANÁCSADÓ KFT.
Lázár Tibor TT/1T 01-5041, TK/1 01-5041
1149. Budapest, Várna utca 12–14.

Szakértő:

Bruckner Attila okl. táj- és kertépítésmérnök
táj- és természetvédelmi szakértő SZ-043/2009
8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.

2020. július 23.

TARTALOMJEGYZÉK**NATURA 2000 HATÁSBECSLÉSI DOKUMENTÁCIÓ**

1. Azonosító adatok	3
1.1. A terv készítőjének, illetve a beruházónak a neve, címe, elérhetősége	3
1.2. Az adatlap kitöltésében résztvevő személyek, szervezetek neve, címe, elérhetősége, szakmai referenciáinak leírása	3
2. Az érintett Natura 2000 terület	3
2.1. A Natura 2000 terület neve és kódja, amelyre a terv vagy a beruházás várhatóan hatással van	3
2.2. Azoknak a közösségi jelentőségű fajknak és/vagy élőhelytípusoknak a felsorolása, amelyeknek valamely állományára vagy természetvédelmi helyzetére a Natura 2000	4
3. A beruházás	5
3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő beruházás bemutatása, céljának meghatározása	5
3.2. A beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama	6
3.3. A beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása	6
3.4. A beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása	7
3.5. A beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése	7
3.6. A beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése	7
Növényvilág	8
Állatvilág	14
Biológiai sokféleség	16
3.7. A beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása	16
4. A terv vagy beruházás kedvezőtlen hatása	16
4.1. A várható természeti állapotváltozás leírása a beruházás megvalósulását követően vagy annak következtében.	16
4.2. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyekre és fajokra gyakorolt, várhatóan kedvezőtlen hatások leírása, bemutató térképmellékletekkel	17
4.3. A Natura 2000 területen megtalálható, a kijelölés alapjául szolgáló élőhelyek és fajok természetvédelmi helyzetében várható kedvezőtlen hatások becsült mértéke	17
5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások	18
5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása	18
5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása	18
6. A megvalósítás indokai	18
6.1. A beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése	18
6.2. A beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok támasztják alá	18
7. A kedvezőtlen hatások mérséklése	19
8. Kiegyenlítő kompenzációs intézkedések	19
9. Összegzés	19

NATURA 2000 HATÁSBECSLÉSI DOKUMENTÁCIÓ

Taliándörög, 016/6, 016/17 és 018/1 hrsz.-ú ingatlanokon tervezett
tájgazdálkodási központ, illetve fogadóközpont területére
Taliándörög Község településrendezési eszközeinek módosításához

1. AZONOSÍTÓ ADATOK**1.1. A TERV KÉSZÍTŐJÉNEK, ILLETVE A BERUHÁZÓNAK A NEVE, CÍME, ELÉRHETŐSÉGE**

Beruházó:

RÁSKÓ BIRTOK KFT.

1066 Budapest, Lovag u. 12.

Építész tervező:

KÖRNYEZETTERV TERVEZŐ, SZOLGÁLTATÓ ÉS TANÁCSADÓ KFT.

Lázár Tibor TT/1T 01-5041, TK/1 01-5041

1149. Budapest, Várna utca 12-14.

1.2. AZ ADATLAP KITÖLTÉSÉBEN RÉSZTVEVŐ SZEMÉLYEK, SZERVEZETEK NEVE, CÍME, ELÉRHETŐSÉGE, SZAKMAI REFERENCIÁINAK LEÍRÁSA

BRUCKNER ATTILA

okl. táj- és kertépítésmérnök

táj- és természetvédelmi szakértő

Nyilvántartási szám: SZ-043/2009 (Sztjv, Sztv)

8300 Tapolca, Bacsó Béla utca 2.

Tel.: 87/321-655; 20/983-2353

E-mail: brucknera@t-online.hu

1999 óta foglalkozom környezetvédelmi, szabályozási tervek táj- és természetvédelmi munkarészeinek elkészítésével, illetve 2009 óta Natura 2000 hatásbecslési dokumentációkkal (elkészült mintegy 80 db). Főbb referenciák:

- Felső-dunai mellékág-rendszerek árvízvédelme és vízpótlása Natura 2000 hatásbecslése (2017. június)
- Rába-völgy projekt, a térség árvízvédelmének kiépítése Natura 2000 hatásbecslése (2017. július)
- Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések a Rába völgyében Csörötnek, Magyarlak és Rábagyarmat községek területén Natura 2000 hatásbecslése (2017. szeptember)
- Somogyszentpál, vizes élőhely rekonstrukció Natura 2000 hatásbecslése (2017. november)
- Felsőörs-Lovas összekötő vízvezeték Natura hatásbecslése (2018. január)
- Gyöngyöspata, külterületi út építésének Natura 2000 hatásbecslése (2018. február)
- Vonyarcvashegy, kilátóterasz Natura 2000 hatásbecslése (2018. március)
- Hegyeshalom, öntözőtelepek Natura 2000 hatásbecslése (2018. március)
- Fonyód-Csisztapuszta összekötő vízvezeték Natura 2000 hatásbecslése (2018. április)
- Cikó, elektromos légvezeték építésének Natura 2000 hatásbecslése (2018. július)
- Nyergesújfalu, iparterületi fejlesztés, árvízvédelmi töltés Natura 2000 hatásbecslése (2018. december)
- Balatonfüred, csónakkikötő Natura 2000 hatásbecslése (2019. január)

2. AZ ÉRINTETT NATURA 2000 TERÜLET**2.1. A NATURA 2000 TERÜLET NEVE ÉS KÓDJA, AMELYRE A TERV VAGY A BERUHÁZÁS VÁRHATÓAN HATÁSSAL VAN**

A tervezett módosítás egy Natura 2000 védettségű területet érint, mely a következő: **Agár-tető kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 SCI terület (HUBF20004)**. A vizsgált terület hatásterületén, sőt több km-es környezetében nincs az említetteken kívül más Natura 2000 védettségű terület, így a továbbiakban csupán az Agár-tető SCI Natura 2000 területekre vonatkozó hatásokat elemezzük.

Az érintett Natura 2000 terület alapadatai a következők:

Terület megnevezése:.....**Agár-tető SCI**Kódja:**HUBF20004**

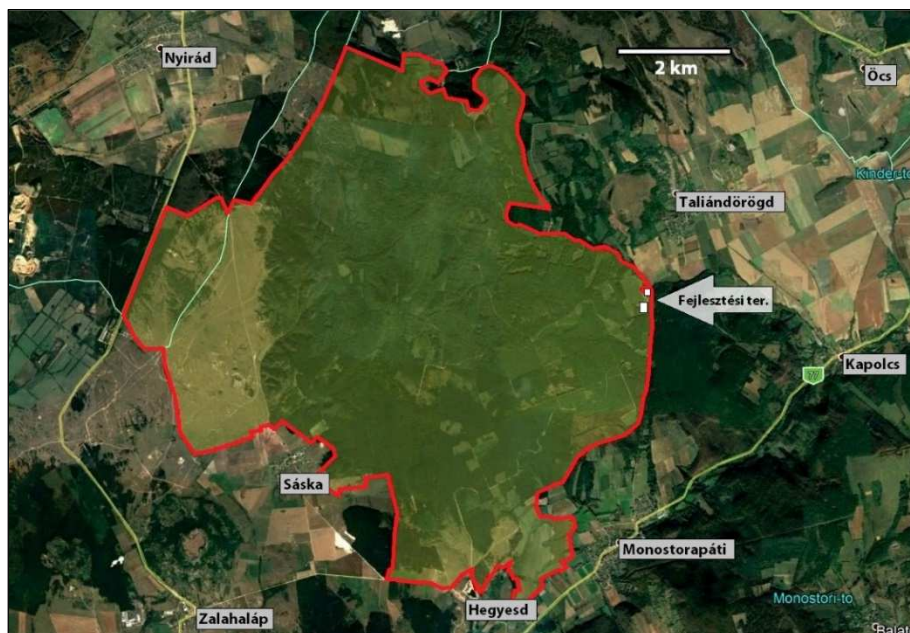
Illetékes NPI:Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság (BfNPI – Csupak)

Teljes terület.....5135,33 hektár

Területi kategória:

- kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület – Sites Eligible for identification as sites of community importance (SCI)
- jóváhagyott Natura 2000 terület

A következő ingatlanokon tervezett a fejlesztés: Taliándörög 016/6, 016/17 és 018/1 hrsz. Az említett helyrajzi számok szerepelnek Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészeletről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletben és az ingatlanok tulajdoni lapján is bejegyezték a Natura 2000 védeltséget. A fejlesztési terület a Natura 2000 védeltségű terület K-i szélén helyezkedik el, azaz peremhelyzetű, melyet a következő térképkivágattal szemléltetünk:

Jelmagyarázat

vörös keret és halványsárga színezésAgár-tető Natura 2000 védeltségű terület
fekete poligonok nyíllal jelölve.....Tervezett fejlesztési helyszínek

2.2. AZOKNAK A KÖZÖSSÉGI JELENTŐSÉGŰ FAJOKNAK ÉS/VAGY ÉLŐHELYTÍPUSOKNAK A FELSOROLÁSA, AMELYEKNEK VALAMELY ÁLLOMÁNYÁRA VAGY TERMÉSZETVÉDELMI HELYZETÉRE A NATURA 2000 TERÜLETEN HATÁSSAL LEHET A TERV VAGY BERUHÁZÁS

A településrendezési eszközök módosítása során érintett és vizsgált fejlesztési területeken az alább felsorolt Natura 2000 jelölő társulásokat nem észleltük és a meglévő vegetációk a felsorolt Natura 2000 jelölő fajok számára jelentős élőhelyet nem biztosítanak. A két, egymás közelében lévő, három hektár összterületű fejlesztési terület az Agár-tető Natura 2000 terület értékes, védett fajok jelentős populációinak otthonát adó jelölő élőhelyeitől távol helyezkedik el. Az érintett Natura 2000 terület (Agár-tető) jelölőfajai és –társulásai a következők:

AGÁR-TETŐ SCI (HUBN20004)

- 5130 Boróka (*Juniperus communis*)-formációk fenyérekben vagy mészkedvelő gyepekben
- 6190 Pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
- 6240* Szubpannon sztyeppék
- 6410** Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*)
- 6520 Hegyi kaszálórétek
- 9130 Szubmontán és montán bükkösök (*Asperulo-Fagetum*)

- 9180* Lejtők és sziklatörmelékek *Tilio-Acerion*-erdői
- 91E0* Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőrös (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91H0* Pannon molyhos tölgyesek *Quercus pubescens*-szel
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

* kiemelt jelentőségű jelölő élőhely

** az SDF lapon szerepel, jelenlétét aktuális vizsgálatok nem erősítették meg

Jelölőnek javasolt élőhelyek

- 6210* Meszes alapközetű féltérmezetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) fontos orchidea-élőhelyei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)
- 9150 A *Cephalanthero-Fagion* közép-európai sziklai bükkösei mészkövön

Jelölőfajok:

- Magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*)
- Szent István-szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)*
- Homoki nőszirm (*Iris humilis* subsp. *arenaria*)
- Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)
- Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)
- Gyászcsincér (*Morimus funereus*)
- Havasi cincér (*Rosalia alpina*)
- Vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- Sárgahasú unka (*Bombina variegata*)
- Píse denevér (*Barbastella barbastellus*)

* Védett fajokról szóló 100/2012. (IX. 28.) VM rendelet szerint: Lumitzer-szegfű (beleértve az István király-szegfűvet) (*Dianthus plumarius* subsp. *lumnitzeri* incl. *Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok

- Nagy hörcsincér (*Cerambyx cerdo*)
- Nagy szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- Skarlátbogár (*Cucujus cinnabarinus*)
- Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A 3.6. fejezetben részletesen bemutatjuk a beruházási területnek és közvetlen környezetének természeti állapotát.

3. A BERUHÁZÁS

3.1. A NATURA 2000 TERÜLETRE HATÁSSAL LÉVŐ BERUHÁZÁS BEMUTATÁSA, CÉLJÁNAK MEGHATÁROZÁSA

A fejlesztési területek egymástól eltérő, különböző célokkal kerülnek megvalósításra, melyek a következők:

Taliándörög 016/17 hrsz.-ú ingatlan DK-i szegletében kijelölt, kettő hektáros fejlesztési terület esetén:

Tájgazdálkodási központ létesítése, azaz a gyepterületek fenntartását, az ismeretterjesztést, bemutatást, génmegőrzést, lovas sportolást szolgáló hagyományos almos állattartás építményeinek elhelyezése, az erdőgazdálkodás építményei, továbbá a lovas sportoláshoz kapcsolódó fogadóépület (szálláshellyel) és a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakás építése. Építendő Ráskópuszta környezetében, többségében Natura 2000 védettségű területen több száz hektáros birtok tulajdonjogával rendelkezik, amit az eredetileg a nem Natura 2000 védettségű Taliándörög 017 hrsz.-ú ingatlanon a közelmúltban épített, részben gazdasági funkciójú épület már nem tud kiszolgálni. A fejlesztési területre tervezett tájgazdálkodási központban egy olyan gazdasági szerepet betöltő épületegyüttes kerül megvalósításra, ami kiszolgálja az itteni közel 400–500

hektárnyi területnek a megművelését (gépszín, terménytároló, szolgálati lakás, vendégház, parkoló, gazdasági utak stb.), tehát a részben Natura 2000 védettségű területek tájgazdálkodásához szükséges.

Taliándörög 016/6 és 018/1 hrsz.-ú ingatlanokon kijelölt, fél hektáros fejlesztési terület esetén:

Fogadóközpont létesítése, azaz a természeti, táji értékek bemutatása, ökológiai ismeretterjesztés és oktatás, valamint a természetkímélő erdőgazdálkodás és vadgazdálkodás bemutatása.

A fenti célok megfogalmazásából is kitűnik, hogy a két fejlesztés közvetlenül szolgálja az Agártető Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, az azon történő gazdálkodást és azokhoz feltétlenül szükséges, továbbá a vizsgált tájrészlet táji- és ökológiai értékeinek ökoturisztikai célú bemutatását segíti elő.

Mindkét esetben nagyon fontos volt a helykiválasztás során a könnyű megközelítés, a minimális környezeti ártalom okozása, minimális fakivágás és a terep természetes lejtési viszonyait sem kell megváltoztatni. Jellemzően egy ökoturisztikai célokat is szolgáló két fejlesztési terület jön létre, melyek elsődleges funkciója a természeti értékek, a Natura 2000 terület értékeinek fenntartása (gazdálkodás), illetve bemutatása.

A fejlesztési területek a Taliándörög 017 hrsz.-ú, nem Natura 2000 védettségű ingatlanon már meglévő közművekről lecsatlakozva új elektromos és vezetékes közmű csatlakozással lesznek ellátva. A szennyvíz ideiglenes tárolása zárt gyűjtőaknában történik, amelyet alkalmanként elszállítanak a befogadó helyre.

3.2. A BERUHÁZÁS MÉRETE, JELENTŐSÉGE, TERVEZETT IDŐTARTAMA

A tervezett fejlesztési területeken tervezett beépítési jellemzők főbb paraméterei a következők:

Fogadóközpont (016/6 és 018/1 hrsz) esetén:

- Beépíthető telek: 5.000 m²
- Beépítettség: max. 5 %,
- Épület építménymagassága: max. 6 m
- Minimális zöldfelület: 80%

Tájgazdálkodási központ (016/17 hrsz) esetén:

- Beépíthető telek: 20.000 m²
- Beépítettség: max. 5 %,
- Épület építménymagassága: max. 6 m
- Minimális zöldfelület: 80%

A 3.1. és 3.7 fejezetben a beruházás jelentősége részletesen kifejtésre került. A beruházás tervezett időtartama: több évtized (Építető a létesítmény üzemeltetésére konkrét időtartamot nem határozott meg).

3.3. A BERUHÁZÁS TÉRBELI KITERJEDÉSE, AZ ÁLTALA IGÉNYBE VETT TERÜLET ÉS AZ OKOZOTT HATÁS NAGYSÁGA, KITERJEDÉSE, TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSA

A beruházás kiterjedését az előző fejezetben részleteztük. További adatok:

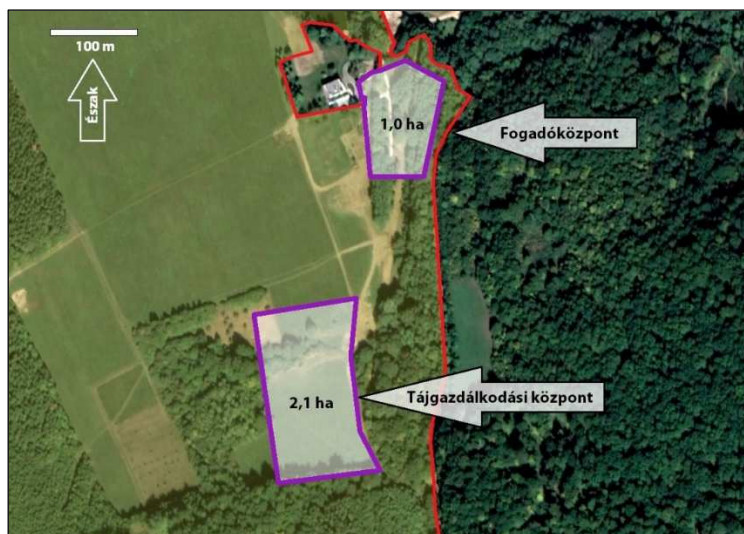
Fogadóközpont (016/6 és 018/1 hrsz) esetén:

- Beépíthető telek: 5.000 m²
- Beépítettség: max. 250 m² (5%)
- Minimális zöldfelület: 4.000 m² (80%)
- Tervezett építmények által elfoglalt összes terület: ... 1000 m² (max. 20%)

Tájgazdálkodási központ (016/17 hrsz) esetén:

- Beépíthető telek: 20.000 m²
- Beépítettség: max. 1000 m² (5%)
- Minimális zöldfelület: 16.000 m² (80%),
- Tervezett építmények által elfoglalt összes terület: ... 4000 m² (max. 20%)

Az építés által igénybe vett területek nagysága nem haladja meg a tervezett építmények (épület, parkolók, burkolatok, esetleges kerti építmények, létesítmények, támfalak stb.) területét. A tervezett fejlesztések és a vizsgált Natura 2000 védettségű terület viszonyát a következő térképvázlattal ábrázoljuk:

Jelmagyarázat

vörös keret és halványsárga színezésAgár-tető Natura 2000 védettségű terület és határa
lila keret, fehér kitöltésfejlesztési területek

3.4. A BERUHÁZÁS KIVITELEZÉSÉNEK VÁRHATÓ IDŐTARTAMA, VALAMINT A KIVITELEZÉS SORÁN VÁRHATÓ ÁTMENETI HATÁSOK BEMUTATÁSA (FELVONULÁSI LÉTESÍTMÉNYEK, ANYAG-NYERŐHELYEK, A SZÁLLÍTÁS VAGY EGYÉB SZEMÉLY- ÉS GÉPJÁRMŰFORGALOM ZAVARÓ HATÁSA STB.)

A kivitelezés várható időtartama: 8–12 hónap. Felvonulási létesítmények és anyagnyerőhelyek a fejlesztési területek helyén és környezetében nem kerülnek kijelölésre. Az építési munkák egy (max. kettő) műszakban, csak nappal, természetes megvilágítás mellett történik. Az építés ideje alatt lég- illetve zajterhelést okozhatnak az építéshez és az építőanyag szállításához használt munkagépek és járművek. Csak olyan munkagépeket alkalmaznak, amelyek az időszakos hatósági műszaki vizsgálatokon megfelelnek, károsanyag kibocsátásuk az előírások szerinti engedélyezett értékeket nem haladja meg. Üzemelés során jelentős zaj-, lég- és talajterheléssel számolni nem kell.

3.5. A BERUHÁZÁS MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES LÉTESÍTMÉNYEK ISMERTETÉSE

A beruházás megvalósításához létesítmény nem szükséges. A tevékenység végzése során az ott dolgozók részére kézmosó és ivóvizet biztosítanak a helyszínre szállítással. A dolgozók szükségleteinek kielégítésére hordozható WC-ket, illetve szociális konténert nem telepítenek, mert ez a funkció a 017 hrsz.-ú, nem Natura 2000 védettségű, beruházó tulajdonában lévő ingatlanon rendelkezésre áll.

3.6. A BERUHÁZÁS HATÁSTERÜLETÉN LÉVŐ TERMÉSZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

Egy terület természeti állapotát legjellemzőbben a rajta található élővilág, ezen belül is a növényborítottság szempontjából vizsgálva tudjuk a legpontosabban megbecsülni. E miatt jelen tanulmányban a növényzet vizsgálatára is nagy hangsúlyt helyeztünk, de nem feledkezve meg természetesen a tájrészlet zoológiai felméréséről sem, hiszen a Natura 2000 területen több állatfaj (főleg gerinctelenek) került kijelölésre.

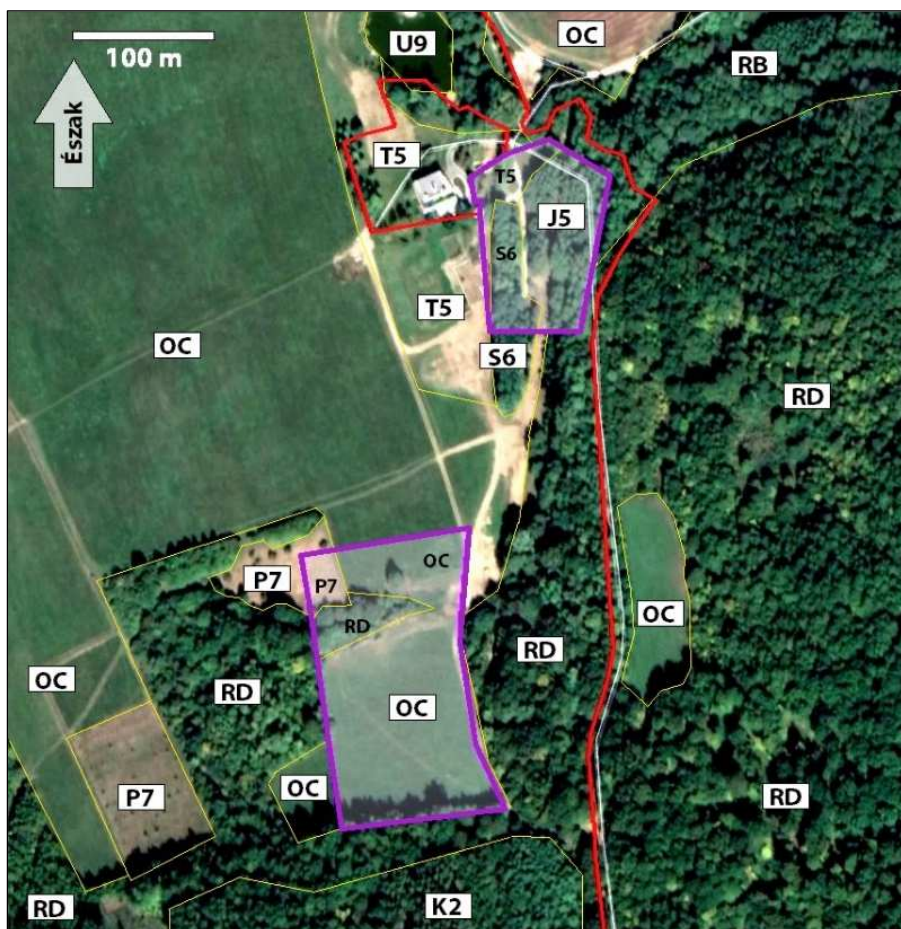
A vizsgált terület természeti állapotának feltérképezéséhez terepi állapotfelmérésre volt szükség, melyet a helyszínen a következő időpontokban végeztük: 2019. július 6. és 2020. július 22. Az említett időpontokban a helyszínen mintegy kettő-három órát töltöttünk, a fejlesztési területeket és azok néhány száz méteres környezetét gyalogosan jártuk be kedvező időjárásban.

A helyszínelés idején a késő tavaszi, kora nyári és nyár közepi vegetáció és fauna vizsgálatát végeztük el, a megbízás időpontja miatt. A teljes vegetációs időt átölelő esetlegesen megismételt élőhelyfelmérést, fajmeghatározást nem tartjuk szükségesnek, mivel értékes, ritka vagy védett fajok, fajcsoportok egyedei vagy

populációi a beruházási területen és környezetében nem vagy igen kis eséllyel fordulhatnak elő. A dokumentációban levont következtetések továbbra is helyt állóak maradnak.

NÖVÉNYVILÁG

Az egyes növényzettípusokat az Á-NÉR 2011 (Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszer) alapján soroltuk be. Tipikus cönózisokat nem találtunk, a diszturbancia miatt a növénytársulások töredékes előfordulásúak. Az elegyes vegetációfoltok sokkal inkább jellemezhetőek a természetvédelemben is használt Á-NÉR kategóriákkal, melyeket a vegetáció leírásakor alkalmaztunk. A vegetációtípus jellemzése után a növényzet természetességét értékeljük a Németh–Seregélyes-féle természetesség osztályozás szerint. Az egyes típusok közötti átmenetek természetesen nem mindig egyértelműek, a határvonalak mentén sok helyen keveredések, egymásba folyások találhatók. A fejlesztési területek és környezetük vegetációját helyszíni bejárás, szemrevételezés alapján légifotó felhasználásával a következő térképpel ábrázoljuk:

Jelmagyarázat:

vörös vonal.....	Agár-tető Natura 2000 védettségű terület határa
lila keret.....	vizsgált fejlesztési területek
sárga vonal.....	élőhelyek közötti határvonal
J5	Égerligetek
K2	Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek
OC	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok
P7	Ősi fajtájú, gyepes vagy erdősödő, extenzíven művelt gyümölcsösök
RB	Puhafás pionír és jellegtelen erdők
RD	Tájidegen fajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények
S6	Nem őshonos fajok spontán állományai
T5	Vetett gyepek
U9	Állóvizek

Az egymástól legközelebb mintegy 140 méterre lévő fejlesztési területek mindegyike három-három, egymástól különböző, azaz összesen hat élőhellyel (élőhelytérkép jelmagyarázatában **félkövérrel** szedve) jellemezhető, melyek a következők:

Fogadóközpont (016/6 és 018/1 hrsz.) élőhelyei (3 db):

Á-NÉR kód	J5
Á-NÉR megnevezés	ÉGERLIGETEK
Á-NÉR általános jellemzés	Hegy- és dombvidékek patak völgyeiben, medencéiben kialakult mezofil-higrofil jellegű erdők, amelyek lombos szintjében általában domináns (vagy ha nem, akkor is majdnem mindig jelen van) az <i>Alnus glutinosa</i> . Cserjeszintje és gypeszintje üde lombos és ligeterdei elemeket egyaránt tartalmaz, a kora tavaszi aszpektusa gyakran szembeütő. Minimális szélességük többnyire két-két sor fa legyen a patak két oldalán. Az egy éger-sor szélességű keskeny sávok csak akkor tartoznak ide, ha a gypeszt lényegesen eltér a környező valószínűleg üde lombosdőtől, vagy az égeres sáv erdőtlen területen maradt meg. Az idegenhonos fafajok aránya (amennyiben egyébként az élőhely egyértelműen azonosítható) legfeljebb 50% lehet.
Helyszín	A fejlesztési terület K-i felén mintegy fél hektár nagyságban
Jellemző élőhelyfotó	
Leírás	A Ráskó-patakhoz közel, völgyalji, nedves környezetben természetes úton megtelepedett, főleg mézgás éger által uralt, magas (15–25 m) erdőállomány. Több hazai őshonos lombhullató fafaj is elegyedik az égerhez, de arányuk nem éri el a 25%-ot. Mind a cserje-, mind a gypesztint dús, ez utóbbi többnyire magaskórós fajokból áll.
Jellemző fajok	Dendroflóra: <i>Acer campestre</i> L. <i>Acer pseudoplatanus</i> L. <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. <i>Cornus sanguinea</i> L. <i>Corylus avellana</i> L. <i>Euonymus europaeus</i> L. <i>Populus x euramericana</i> <i>Robinia pseudoacacia</i> L. <i>Salix alba</i> L. <i>Sambucus nigra</i> L. <i>Staphylea pinnata</i> L. Gypesztint: <i>Aegopodium podagraria</i> L. <i>Angelica sylvestris</i> L. <i>Arctium tomentosum</i> Mill. <i>Artemisia vulgaris</i> L. <i>Chelidonium majus</i> L. <i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist <i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers. <i>Fallopia japonica</i> (Houtt.) Ronse Decr. <i>Galium aparine</i> L. <i>Impatiens noli-tangere</i> L. <i>Lactuca serriola</i> L. <i>Parietaria officinalis</i> L. <i>Pastinaca sativa</i> L. subsp. <i>urens</i> (Req.) Čelak. <i>Pulmonaria officinalis</i> L. <i>Rubus fruticosus</i> agg. Mezei juhar Hegyi juhar Mézgás éger Vörösgyűrű-som Közönséges mogoró Csíkos kecskerágó Nemesnyár Fehér akác Fehér fűz Fekete bodza Mogyorós hólyagfa Podagrafű Erdei angyalgökök Pókhálós bojtorján Fekete üröm Vérehulló fecskefű Kanadai betyárkóró Egynyári seprence Japán óriáskeserűfű Ragadós galaj Erdei nebáncsvirág Keszeg saláta Közönséges falgyom Vad pasztinák Orvosi tüdőfű Földi szeder

	<i>Silene alba</i> (Mill.) E.H.L. Krause <i>Solidago gigantea</i> Aiton <i>Taraxacum officinale</i> agg. <i>Urtica dioica</i> L.	Fehér mécsvirág Magas aranyvessző Pongyola pitypang Nagy csalán
Natura 2000 élőhely	NEM	
Természetesség	„3” – a természetes állapot közepesen romlott le, az eredeti vegetáció elemei megfelelő arányban vannak jelen, de színezőelemek alig fordulnak elő, jelentős a jellegtelen fajok aránya	

Á-NÉR kód	S6	
Á-NÉR megnevezés	NEM ŐSHONOS FAFAJOK SPONTÁN ÁLLOMÁNYAI	
Á-NÉR általános jellemzés	Betelepített vagy behurcolt és agresszív módon terjedő fásszárú növényfajokból kialakult spontán erdők. Az idegenhonos fásszárúak aránya legalább 75%. Szükséges az előzőlött erdőállomány hibridkategóriaként való feltüntetése (ha még felismerhető). Természetessége általában 1-es vagy ritkán, az eredeti élőhelyre jellemző aljnövényzet jelenlétében 2-es.	
Helyszín	A fejlesztési terület DNY-i szegletében mintegy 0,3 hektár nagyságban	
Jellemző élőhelyfotó		
Leírás	20–25 méter szélességű, spontán módon kialakult, viszonylag alacsony (12–16 m), erdősávyszerű állomány az akácokra általánosan jellemző cserje- és gyepszinttel. Rossz természetességű, védett növények nélküli élőhely. Nem üzemtervezett erdő.	
Jellemző fajok	<u>Lombkorona- és cserjeszint:</u> - csíkos kecskerágó (<i>Euonymus fortunei</i>) - egybibés galagonya (<i>Crataegus monogyna</i>) fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>) - fekete bodza (<i>Sambucus nigra</i>) - iszalag (<i>Clematis vitalba</i>) <u>Gyepszint:</u> - csomós ebír (<i>Dactylis glomerata</i>) - meddő rozsok (<i>Bromus sterilis</i>) - nagy csalán (<i>Urtica dioica</i>) - piros árvacsalán (<i>Lamium purpureum</i>) - pongyola pitypang (<i>Taraxacum officinale</i>) - ragadós galaj (<i>Galium aparine</i>) - tyúkhúr (<i>Stellaria media</i>) - vadmurok (<i>Daucus carota</i>) - zamos turbolya (<i>Anthriscus cerefolium</i>)	
Natura 2000 élőhely	NEM	
Természetesség	„1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő	

Á-NÉR kód	T5	
Á-NÉR megnevezés	VETETT GYEPEK	
Á-NÉR általános jellemzés	Intenzív gazdálkodás, sportlétesítmények (pl. football, golfpályák) és repülőterek céljából, mesterségesen létrehozott, vetett, műtrágyázott jellegtelen gyepek. Természetessége 1-es, a fajokban gazdagabbaké 2-es. A regenerálódó vetett gyepek OB-be, OC-be, olykor még természetesebb kategóriába is sorolhatók.	
Helyszín	A fejlesztési terület ÉNy-i szegletében max. 0,2 hektár nagyságban	

Jellemző élőhelyfotó	
Leírás	Vetett gyepeként használt és rendszeresen kaszált gyepterület. A helyszíni szemle idején is frissen és rövidre (néhány cm) vágott gyepet találtunk. Ennek ellenére néhány növényfaj meghatározható volt (kivéve fűfélék). A fűfélék arányát több mint 95%-ra becsüljük, ami szintén a vetésből kialakult gyep mellett szól. A fajösszetétel miatt az üde-félszáraz vízviszonyok jellemzőek.
Jellemző fajok	<i>Achillea millefolium</i> L. <i>Convolvulus arvensis</i> L. <i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers. <i>Lactuca serriola</i> L. <i>Plantago lanceolata</i> L. <i>Plantago media</i> L. Poaceae <i>Taraxacum officinale</i> agg. <i>Trifolium repens</i> L. Közönséges cickafark Apró szulák Egynyári seprence Keszeg saláta Lándzsás útifű Közepes útifű Fűfélék Pongyola pitypang Fehér here
Natura 2000 élőhely	NEM
Természetesség	„1” – a természetes állapot teljesen leromlott, az eredeti vegetáció nem ismerhető fel, gyakorlatilag csak gyomok és jellegtelen fajok fordulnak elő

Tájgazdálkodási központ (016/17 hrsz) élőhelyei (3 db):

Á-NÉR kód	OC
Á-NÉR megnevezés	JELLEGTLEN SZÁRAZ- VAGY FÉLSZÁRAZ GYEPEK ÉS MAGASKÓRÓSOK
Á-NÉR általános jellemzés	Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok, amelyek a természetközeli élőhelyi kategóriákba nem sorolhatók be. A jellegtelenység oka és a terület eredete igen sokféle lehet. Ide tartoznak pl. a regenerálódó, régén felhagyott szántók, szőlők és gyümölcsösök gyepei, a korábbi kezelésektől, műtrágyázástól, túllegettetéstől, helytelen kaszálástól stb. eljellegtelenedett vagy elgyomosodott szárazabb kaszálók és legelők, a gátak, mezsgyék szárazgyepei, az árvízvédelmi töltések és az azok mentén található szárazgyepek, a regenerálódó vetett szárazgyepek, a kunhalmok egy része, a régóta teljesen kiszáradt és befüvesedett csatornák, a száraz gyepeket, felhagyott szőlőket, mezsgyét borító Calamagrostis és teresztis nád állományok, a településszéli zavart szárazgyepek, a szűrés gyomok által uralt legelőrészek, az alacsonyfüvű, fajszegény csillagpázsitos gyepek, a száraz csalánosok vagy a felhagyott foci- és golfpályák is. Az élőhely ritkán cserjésedhet, a cserjék borítása nem éri el a 5 %-ot. A 2-es természetességű, de élőhelyileg még azonosítható állományokat a megfelelő helyre soroljuk. Adventív fajokkal való borítása kisebb, mint 50 %. Az élőhely foltokban erősen gyomos is lehet.
Helyszín	A fejlesztési terület D-i kétharmada, illetve ÉK-i szeglete mintegy másfél hektár nagyságban
Jellemző élőhelyfotó	
Leírás	Hajdani szántóföldi művelésű területen feltehetőleg spontán módon meglepedett vagy a tájhasználat során kialakult (felhagyott, parlagosodó szántó, melyet kaszálnak és legeltetnek), többnyire gyomos, nem természetközeli száraz gyep. Kevert fajkészletű (sokféle cönológiai preferenciájú fajból álló) gyep, melyben az özönnövények, vágástéri gyomok, gyomfajok és széles

	tűrőképességű, közönséges növények éppúgy előfordulnak, mint a fűfélék által dominált gyeptársulás fajai. A növényzettípusban megtalálható lágyszárúak többsége, széles tűrőképességű, a száraz viszonyokat elviselő közönséges- vagy gyomfajokból áll (legelőgyomok is). Védett fajokat nem találtunk és a tájhasználat során megjelenésük sem várható.
Jellemző fajok	<i>Achillea millefolium</i> L. <i>Agrimonia eupatoria</i> L. <i>Ambrosia artemisiifolia</i> L. <i>Anthriscus sylvestris</i> (L.) Hoffm. <i>Arctium lappa</i> L. <i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) P. Beauv. ex J. Presl et C. Presl <i>Artemisia vulgaris</i> L. <i>Brachypodium sylvaticum</i> (Huds.) P. Beauv. <i>Calamagrostis epigeios</i> (L.) Roth <i>Capsella bursa-pastoris</i> (L.) Medik. <i>Carduus acanthoides</i> L. <i>Carex sylvatica</i> Huds. <i>Centaurea stoebe</i> L. <i>Cichorium intybus</i> L. <i>Cirsium vulgare</i> (Savi) Ten. <i>Dactylis glomerata</i> L. <i>Daucus carota</i> L. subsp. <i>carota</i> <i>Elymus repens</i> (L.) Gould <i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers. <i>Euphorbia cyparissias</i> L. <i>Falcaria vulgaris</i> Bernh. <i>Festuca pratensis</i> Huds. <i>Festuca rubra</i> L. <i>Filipendula vulgaris</i> Moench <i>Fragaria viridis</i> Duchesne <i>Galium mollugo</i> L. <i>Galium verum</i> L. <i>Geum urbanum</i> L. <i>Glechoma hederacea</i> L. <i>Hypericum perforatum</i> L. <i>Knautia arvensis</i> (L.) Coult. <i>Lactuca serriola</i> L. <i>Lamium purpureum</i> L. <i>Lathyrus pratensis</i> L. <i>Lolium perenne</i> L. <i>Lotus corniculatus</i> L. <i>Medicago lupulina</i> L. <i>Myosotis arvensis</i> (L.) Hill <i>Pastinaca sativa</i> L. <i>Picris hieracioides</i> L. <i>Plantago lanceolata</i> L. <i>Poa angustifolia</i> L. <i>Poa annua</i> L. <i>Poa pratensis</i> L. <i>Polygala comosa</i> Schkuhr <i>Prunella vulgaris</i> L. <i>Ranunculus acris</i> L. <i>Rubus fruticosus</i> agg. <i>Salvia nemorosa</i> L. <i>Salvia pratensis</i> L. <i>Sambucus ebulus</i> L. <i>Sanguisorba officinalis</i> L. <i>Scabiosa ochroleuca</i> L. <i>Solidago gigantea</i> Aiton <i>Tanacetum vulgare</i> L. <i>Taraxacum officinale</i> Weber ex Wigg. Közönséges cickafark Közönséges párlófű Ürömlevelű parlagfű Erdei turbolya Közönséges bojtorján Franciaperje Fekete üröm Erdei szálkaperje Siskanádtippán Pásztortáska Útszéli bogáncs Erdei sás Útszéli imola Mezei katángkóró Közönséges aszat Csomós ebír Vadmurok Közönséges tarackbúza Seprence Farkaskutyatej Sarlófű Réti csenkesz Vörös csenkesz Koloncos legyezőfű Csattogó számóca Közönséges galaj Tejoltó galaj Erdei gyömbérgyökér Kerek repkény Közönséges orbáncfű Mezei varfű Keszeg saláta Piros árvacsalán Réti lednek Angolperje Szarvaskerep Komlós lucerna Parlagi nefelejcs Pasztinák Közönséges keserűgyökér Lándzsás útifű Keskenylevelű perje Egynyári perje Réti perje Üstökös pacsirtafű Közönséges gyikfű Réti boglárka Földi szeder Ligeti zsálya Mezei zsálya Gyalogbodza Őszi vérfű Vajszinű ördög szem Magas aranyvessző Gilisztáúzó varádics Pongyola pitypang

	<i>Teucrium chamaedrys</i> L. <i>Tragopogon orientalis</i> L. <i>Trifolium pratense</i> L. <i>Trifolium repens</i> L. <i>Tripleurospermum perforatum</i> (Mérat) M. Láinz <i>Urtica dioica</i> L. <i>Veronica chamaedrys</i> L. <i>Vicia cracca</i> L.	Sarlós gamandor Közönséges bakszakáll Réti here Fehér here Kaporlevelű ebszékfű Nagy csalán Őszlőrüs veronika Kaszanyűg bükköny
Natura 2000 élőhely	NEM	
Természetesség	„2” – a természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények.	

Á-NÉR kód	P7	
Á-NÉR megnevezés	ŐSI FAJTÁJÚ, GYEPES VAGY ERDŐSÖDŐ, EXTENZÍVEN MŰVELT GYÜMÖLCSÖSÖK	
Á-NÉR általános jellemzés	Hagyományos, ősi gyümölcsfajtákból telepített, tág térállású, változatos kor-, faj- és fajtaeloszlású, mesterséges öntözés, talajművelés, vegyszerezés nélkül is fenntartható, extenzíven (hagyományos kisparaszti módon) művelt vagy már ez alól felhagyott szőlők és gyümölcsösök. Cserjeszintjük természetes, de általában ritkás (olykor hiányozhat, felhagyáskor besűrűsödhet). Gyepszintjük természetközeli, leggyakrabban extenzíven kaszált, olykor legeltetett (a gyepszint a felhagyott, beerdősülő állományokban kiritkulhat). A gyepszint típusa hibridkategóriaként feltüntetendő. Az egykori extenzív művelést, ill. a művelés felhagyását jól jelezhetik a fákon lévő, fejlett zuzmótelepek (amelyek a vegyszeres kezelés hiányára utalnak).	
Helyszín	A fejlesztési terület ÉNy-i szeglete mintegy 0,1 hektár nagyságú foltban	
Jellemző élőhelyfotó		
Leírás	Öreg, több évtizedes almafák, hajdani gyümölcsös maradványa kiegészítve és pótolva frissen ültetett, fiatal fákkal. A gyepszint az OC-hez hasonló, rendszeresen kaszált terület.	
Jellemző fajok	Gyümölcsfák (alma, körte, őszibarack) illetve az OC élőhelynél jelzett fajok a gyepszintben	
Natura 2000 élőhely	NEM	
Természetesség	„2” – a természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szórványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények.	

Á-NÉR kód	RD	
Á-NÉR megnevezés	TÁJIDEGEN FAJAJOKKAL ELEGYES JELLEGTELEN ERDŐK ÉS ÜLTETVÉNYEK	
Á-NÉR általános jellemzés	Hazánkban nem őshonos fajokkal elegyes erdők, ahol az idegenhonos fajok aránya kb. 50-75% közötti. Származhatnak ültetésből és spontán betelepülésből is. Rögzítendő minimális kiterjedése 1000 m², záródása 50%. Szükséges az előzőlött erdőállomány hibridkategóriaként való feltüntetése (ha még felismerhető). Természetessége általában 1-es vagy ritkán, amennyiben a gyepszintben az eredeti élőhely (erdő) fajai kisebb számban és arányban jelen vannak, akkor 2-es. Kivételesen, amennyiben az eredeti gyepszint fajai nagyobb mennyiségben fordulnak elő és az inváziós fás- és lágyszárú fajok teljesen hiányoznak (pl. egyes fenyő uralta állományok), lehet 3-as is.	
Helyszín	A fejlesztési terület ÉNy-i szegletében egy kb. félhektáros területen	

Jellemző élőhelyfotó		
Leírás	Mezsgyéken, azaz különböző tájhasználatú területek (itt szántó és cserjésedő gyepek) között spontán kialakult erdőfolt, melyben az őshonos, potenciális erdőtülsulást jelző fajok és özönnövények is előfordulnak. Változó fajösszetételű, fákból és cserjékből álló, általában zárt, dús erdőszegélyű sávok. Az átlagmagasság 6–15 m között váltakozik. Az alábbi listából érzékelhető a dendroflóra fajainak szokatlanul nagy száma, ami a spontán megtelepedés és az erősen diverz termőhelyi viszonyok miatt alakulhatott ki. Egyaránt megtalálhatók a potenciális erdőtülsulás jellemző fajai, a bolygatott területeken gyorsan megtelepedő pionír fajok és az antropogén hatást jelző közönséges és gyom fa- és cserjefajok. Az állomány záródása nagy, így gyepszint nem vagy csupán az erdőszegélyben alakult ki, ahol a fényviszonyok ezt még lehetővé teszik. A gyepszint fajai az OC vegetációnál ismertetett lágyszárúak közül kerül ki. Védett növények itt sem fordulnak elő illetve megtelepedésük sem valószínűsíthető.	
Jellemző fajok	<i>Acer campestre</i> L. <i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertn. <i>Betula pendula</i> Roth <i>Carpinus betulus</i> L. <i>Cerasus avium</i> (L.) Moench <i>Clematis vitalba</i> L. <i>Cornus sanguinea</i> L. <i>Corylus avellana</i> L. <i>Crataegus monogyna</i> Jacq. <i>Euonymus europaeus</i> L. <i>Juglans regia</i> L. <i>Ligustrum vulgare</i> L. <i>Populus tremula</i> L. <i>Prunus spinosa</i> L. <i>Pyrus pyraeaster</i> (L.) Burgsd. <i>Quercus cerris</i> L. <i>Robinia pseudoacacia</i> L. <i>Rosa canina</i> L. <i>Salix caprea</i> L. <i>Tilia cordata</i> Mill. <i>Ulmus minor</i> Mill.	Mezei juhar Mézgás éger Bibircses nyír Közönséges gyertyán Madárcseresznye Erdei iszalg Vörösgyűrű-som Közönséges mogyoró Egybibés galagonya Csíkos kecskerágó Királydió Vesszős fagyal Rezgő nyár Kökény Vadkörte Csertölg Fehér akác Gyepű rózsa Kecskefűz Kislevelű hár Mezei szil
Natura 2000 élőhely	NEM	
Természetesség	„2” – a természetes állapot erősen leromlott, az eredeti társulás csak nyomokban van meg, domináns elemei szóróványosan, nem jellemző arányban fordulnak elő, tömegesek a gyomjellegű növények.	

Natura 2000 jelölő élőhelyet a beruházási területen és 100 m-es környezetében nem találtunk, illetve egyik élőhely sem azonosítható Natura 2000 jelölő élőhelyként. Az Agár-tető Natura 2000 területen található három jelölő növényfaj (magyar gurgolya, Szent István-szegfű, homoki nőszirm) a helyszínelés során nem került elő. Védett növényfajokat a helyszínelés során nem találtunk.

ÁLLATVILÁG

Az alacsonyabb rendű Natura 2000 védettségű fajokat nem észleltük a helyszínelések során, és ezek előfordulása és az építés helyszínén és közvetlen közelében nem valószínűsíthető. Jelölő rovarfajok számára a nem természetközeli gyepevegetáció jelentős élőhelyet nem jelent. A D felől szomszédos gyertyános-kocsánytalan tölgyesben élhet gyász- és havasi cincér, azonban ezek élőhelye nem szűnik meg és a tervezett tájgazdálkodási

központról az említett erdő is min. 100 m távolságra található, ezért hatás nem feltételezhető. Vizes élőhely a közelben (50 m-en belül) nincs, e miatt a jelölő unka fajok előfordulása (szaporodása, rendszeres átvonulása vagy telelése) sem valószínűsíthető.

A vizsgált területen a madarak faj- és egyedszámban legnagyobb csoportja az énekesmadarak (verébalkatúak rendje) közül kerül ki. Különleges, egyedi vagy nagy létszámú, értékes faj populációja a helyszínelés és az adatgyűjtés során nem került elő. A fajok többsége a mezőgazdasághoz (gyepek) illetve az erdei élőhelyéhez köthető. Gyakori, közönséges, az országban több százazres párban fészkelő fajok. Natura 2000 jelölő madárfaj az Agár-tető Natura 2000 területén nem került kijelölésre.

A tervezett építési területen és annak több száz méteres környezetében üregben, általában telepesen fészkelő madarak (gyurgyalag, partifecske, ritkán seregély és mezei veréb) számára alkalmas fészkelőhely nincs. Fokozottan védett madárfaj (ragadozók, baglyok, fekete gólya) fészket nem találtuk. Számukra a beruházási terület nem rendszeresen látogatott táplálkozóterület. A tervezett fejlesztési területeken, illetve környezetükben (erdők, gyepek, gyümölcsösök) a helyszíni szemle során a következő madárfajokat észleltük (magyar név szerinti ABC sorrendbe rendezve):

	MAGYAR NÉV	LATIN NÉV	ELŐFORDULÁS JELLEGE
1.	Fácán	<i>Phasianus colchicus</i>	T, F
2.	Kék galamb	<i>Columba oenas</i>	Szo
3.	Örvös galamb	<i>Columba palumbus</i>	Á
4.	Vadgerle	<i>Streptopelia turtur</i>	Szo
5.	Zöld küllő	<i>Picus viridis</i>	T, F
6.	Nagy fakopáncs	<i>Dendrocopos major</i>	T, F
7.	Kis fakopáncs	<i>Dendrocopos minor</i>	Szo
8.	Füsti fecske	<i>Hirundo rustica</i>	Á
9.	Barázdabillegető	<i>Motacilla alba</i>	T, F
10.	Ökörszem	<i>Troglodytes troglodytes</i>	T, F
11.	Vörösbegy	<i>Erithacus rubecula</i>	T, F
12.	Fekete rigó	<i>Turdus merula</i>	T, F
13.	Énekes rigó	<i>Turdus philomelos</i>	T, F
14.	Léprigó	<i>Turdus viscivorus</i>	T
15.	Barátposzáta	<i>Sylvia atricapilla</i>	T, F
16.	Csilpcsalpfűzike	<i>Phylloscopus collybita</i>	T, F
17.	Őszapó	<i>Aegithalos caudatus</i>	T, F
18.	Barátcinege	<i>Parus palustris</i>	T, F
19.	Szécinege	<i>Parus major</i>	T, F
20.	Csuszka	<i>Sitta europaea</i>	T, F
21.	Sárgarigó	<i>Oriolus oriolus</i>	T
22.	Töviszúró gébics	<i>Lanius collurio</i>	T, F
23.	Dolmányos varjú	<i>Corvus cornix</i>	Á
24.	Holló	<i>Corvus corax</i>	Á
25.	Seregély	<i>Sturnus vulgaris</i>	Á
26.	Erdei pinta	<i>Fringilla coelebs</i>	T, F
27.	Tengelic	<i>Carduelis carduelis</i>	T
28.	Zöldike	<i>Carduelis chloris</i>	Á
29.	Citromsármány	<i>Emberiza citrinella</i>	T, F

Előfordulás jellege

- Á** Jellemzően csupán átrepülő
F A vizsgált ingatlanok területén rendszeresen fészkelő faj
T Rendszeresen a területen táplálkozó, de jellemzően nem itt fészkelő faj
Szo A szomszédos élőhelyeken (főleg erdőterületen) gyakori táplálkozó, a vizsgált ingatlan felett azonban csupán átrepülőként jellemző

Helyszíneléseink során emlősfajokat – mezei nyúl és őzön kívül – nem észleltünk. A területre elvetődhet a szarvas, a vaddisznó és a vörös róka, a borz, a nyuszt, a sün. A talajban rágszálók (pockok, egerek, cickányok, vakondok) élnek, élhetnek. Denevérek telelésére alkalmas barlang vagy idős, odvasodó fa közelben nincs. Natura 2000 jelölő emlősfaj csupán egy (piske denevér) került meghatározásra.

Biológiai sokféleség

A biológiai sokféleség, más néven biodiverzitás fogalma az utóbbi két évtizedben az ökológiai válság jeleinek szaporodása nyomán vonult be a szakmai és társadalmi köztudatba. Jelentése igen tág: az élőlények sokféleségének teljességét írja le. A biológiai sokféleség természeti kincs és természeti erőforrás. Egy-egy élőhely, társulás annak sokféleségével jellemezhető és az egy területen lezajló folyamatok is jól nyomon követhetők a diverzitás változásának megfigyelésével.

A vizsgált fejlesztési területek biológiai sokfélesége, azaz biodiverzitása közepesnek (átlagosnak) mondható. A fejlesztési területek nem természetközeli élőhelyek, de a tájgazdálkodási központtól D-re található közeli erdő (gyertyános-kocsánytalan tölgyes) valamint a közeli Ráskó-patak, illetve annak élővilága természetközelinek mondható, illetve a biodiverzitást növelik. A vizsgált térségben lévő mozaikos tájhasználat több száz m hosszúságú erdőszegélynek ad otthont, melyek mikroklimája, illetve diverz állatvilága a biológiai sokféleséget növeli. A vizsgált beruházás a biológiai sokféleséget nem befolyásolja, a felsorolt jó természetességű élőhelyek ökoszisztémája nem változik, értékes élőhely az építés során nem szűnik meg.

3.7. A BERUHÁZÁS TÁRSADALMI, GAZDASÁGI KÖVETKEZMÉNYEINEK LEÍRÁSA

- az erdő közjóléti szerepének erősítése
- a Déli-Bakony gyalogos turizmus infrastruktúrájának fejlesztése
- munkahelyteremtés (üzemeltető személyzet)
- kivitelező cég embereinek építés közben munkahelyteremtés, illetve a cégnek bevétel, ami adózást generál
- ökoturizmus fejlesztése
- az egészséges életmód elterjedésének elősegítése
- a környék idegenforgalmi, kulturális és természetvédelmi jellegű látnivalóinak feltárása javul.

4. A TERV VAGY BERUHÁZÁS KEDVEZŐTLEN HATÁSA

4.1. A VÁRHATÓ TERMÉSZETI ÁLLAPOTVÁLTOZÁS LEÍRÁSA A BERUHÁZÁS MEGVALÓSULÁSÁT KÖVETŐEN VAGY ANNAK KÖVETKEZTÉBEN

A tervezett tevékenység során a max. 5% beépítési arányú épületek (illetve a hozzájuk tartozó kültéri burkolatok) telepítési helyszínén a meglévő gyepterület, a biológiai aktivitás megszűnik. Ennek összterülete a Natura 2000 terület nagyságához viszonyítva elenyészően kicsi, a két fejlesztési területre összesen maximum 1250 m². A szállítást és a földmunkát végző, a telepítésben esetlegesen segítő munkagépek, szerszámok az építés rövid idejére kipufogó gáz- és zajszennyezésükkel a környező társulások élővilágát terhelhetik, a talaj felső rétegét taposásukkal talajnyomást okozhatnak, de maradandó károsodás nem történik.

A tervezett fejlesztések során a Tájgazdálkodási központ létrehozása során fakivágás nem történik, mivel az élőhelyet közel ¾ részben gyepterület (OC) borítja, fakivágás nélkül is rendelkezésre áll elegendő tér a fejlesztés megvalósítására. A Fogadóközpont által érintett fejlesztési terület az előzőnél jobban erdőszült (J5 és S6), itt minimális, max. néhány száz m² nagyságú fakivágás lehetséges, de ezt a tervezés jelenlegi szintjén behatárolni még nem lehet. Az esetleges fakivágásra tervezett erdők nem Natura 2000 jelölő társulások!

Odúkészítésre a környező erdők fái továbbra is alkalmasak. A Natura 2000 jelölőfajok számára táplálékforrásnak számító élőhelyek (környező erdők) a két fejlesztési terület környezetében változatlan formában továbbra is megmaradnak. Az eredeti terep gyakorlatilag változatlan marad. Minimális mértékű, 50 cm alatti tereprendezés várható az épület közvetlen közelében.

A fejlesztések megvalósítása és üzemeltetése során nem tervezett a környezet intenzív terhelése, pl.: quad, paplanernyőzés, paintball, terep- és cross motorozás vagy kerékpározás stb.). A tervezett helyszínek személygépjárművel történő megközelítése várható (jelenlegi földút nyomvonalán stabilizált burkolaton) és a környező erdők gyalogos bejárása. Az épületeket használó gyalogosok mozgása által jelentős taposási kár sem várható.

Az inváziós idegenhonos fajok térnyerése: a kis intenzitású igénybevétel miatt inváziós fajok terjedése nem várható. Építés közben a lehető leghalványabb területre terjednek ki a munkálatok és a forgalom kis volumene miatt sem feltételezhető, hogy a gépjárművel inváziós fajokat terjesztenek az út és a szálláshely környezetében.

A tervezett fejlesztések létesítése és üzemeltetése során nem várható olyan hatás, ami a Natura 2000 jelölő élőhelyek élővilágát vagy ökológiai viszonyait jelentősen befolyásolná vagy lényegesen megváltoztatná a jelenlegi állapotot. A tevékenység megvalósítása nem okoz kárt, illetve nem befolyásolja a következőket:

- a szaporodási helyek, fészkelőhelyek, dűrgőhelyek, pihenőhelyek, táplálkozóhelyek, vonulóhelyek nyugalma (ha a kivitelezés fészkelési időn kívül valósul meg)
- az egyedek állományai közötti szabad mozgás meglétét (patak hosszirányú átjárhatóságának biztosítása esetén!)
- az egyedek és élőhelyek fennmaradásához szükséges egyéb környezeti tényezők – különösen a táplálékállatok vagy -növények, talajszerkezet, vízháztartás, mikroklimatikus tényezők fennmaradása – fennállását
- az állománylimitáló tényezők változásait
- a ragadozók állományának növekedését.

4.2. A NATURA 2000 TERÜLETEN MEGTALÁLHATÓ, A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ ÉLŐHELYEKRE ÉS FAJOKRA GYAKOROLT, VÁRHATÓAN KEDVEZŐTLEN HATÁSOK LEÍRÁSA, BEMUTATÓ TÉRKÉPMELLÉKLETEKKEL

A fejlesztési területek és közvetlen környezetük élőhelyeit a 3.6. fejezetben részleteztük. Az építés során a munkagépek és a szállító járművek zaj- és légterhelése a környező területek (beleértve a Tájgazdálkodási központ fejlesztési területtel D-re található közeli és Natura 2000 jelölőtársulást, a gyertyános-kocsánytalan tölgyest) élővilágát elviselhető mértékben terheli. A populációk pusztulásához, a társulások visszaszorulásától azonban nem kell tartani, mivel az igénybevett terület nem értékes, és nagy diverzitású élőhely a közelben nem található. A két, egymáshoz közeli részterületből álló, közel három hektár összterületű fejlesztésre kijelölt rész és szegélyterületei nem Natura 2000 jelölőtársulások és a jelölőfajok nagy tömegű populációjának élőhelyet nem biztosítanak.

4.3. A NATURA 2000 TERÜLETEN MEGTALÁLHATÓ, A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ ÉLŐHELYEK ÉS FAJOK TERMÉSZETVÉDELMI HELYZETÉBEN VÁRHATÓ KEDVEZŐTLEN HATÁSOK BECSÜLT MÉRTÉKE

A kijelölés alapjául szolgáló jelölő élőhelyek és jelölő fajok helyzetében a tervezett fejlesztések megvalósítása és üzemeltetése során romlás és veszélyeztetés nem várható. A településrendezés eszközeinek módosítása során tervezők a táj-természetvédelmi érdekeket figyelembe vették, az érintett Natura 2000 jelölőfajok élőhelye nem sérül. Az Agár-tető SCI (HUBF20004) kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 területre a következő természetvédelmi célok, feladatok vonatkoznak:

Fő célkitűzések:

- A nagy kiterjedésű (>10 ha) egybefüggő erdőfelújítások és a nagy kiterjedésű egykorú erdőfoltok kialakulásának kerülése.
- A szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)(9130), pannon cseres-tölgyesek (91M0), pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal (91G0*), pannon molyhos tölgyesek Quercus pubescens-szel (91H0*), valamint a lejtők és sziklatörmelékek Tilio-Acerion-erdőinek (9180*) homogén tér- és korszerkezetű foltjain állapotjavulás elérése.
- A pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal (91G0*), valamint a szubmontán és montán bükkösök (Asperulo-Fagetum)(9130) élőhelyekhez tartozó erdőállományok esetében az eredeti faállomány felújulását veszélyeztető felújítási módok kerülése.
- A szubpannon sztyeppék (6240*) becserjésedésének megakadályozása cserjeirtással, nem erdőtervi területen található foltok esetén extenzív legeltetéssel.
- A sekély és igen sekély talajú molyhos tölgyesekben (91H0*) a fahasználat (egészségügyi termelés is) minimalizálása, egyes részterületeken elhagyása
- A spontán terjedő tájidegen növényfajok eltávolítása a gyepekből célzott mechanikai cserjeirtással.

További célkitűzések:

- Az egykorú erdőfoltok kezelésénél hosszú távon a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódok előtérbe helyezése.

- A magyar gurgolya (*Seseli leucosperum*) és a Szent-István szegfű (*Dianthus plumarius* subsp. *regis-stephani*) élőhelyein, valamint a pannon sziklagyepek (*Stipo-Festucetalia pallentis*) (6190) és szubpannon sztyeppék (6240*) élőhelyek előfordulási helyein a technikai sportokkal történő károsítás mérséklése, felszámolása.
- A nyugati piszedenevér (*Barbastella barbastellus*), valamint a xilofág bogárfajok állományainak védelme érdekében az odvas fák lábón hagyása, összefüggő idős erdőfoltok fenntartása. A tervezési terület úthálózatának felülvizsgálata, az úthasználat racionalizálása, bizonyos részterületeken visszaszorítása.
- A közösségi jelentőségű ragadozómadár fajok fészkelése esetén, az érintett erdőfoltok teljes zavartalanságának biztosítása.
- Hosszútávon a területen található feketefenyő erdőállományok őshonos fajkészletűvé alakítása.

A terület rendeltetése:

- A kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása.
- A Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve az ennek megőrzését, fenntartását biztosító gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A tervezett tevékenység a Natura 2000 terület célkitűzéseivel nem ellentétes, azok megvalósítását nem befolyásolja. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelyek helyzetében romlás, veszélyeztetés nem várható.

5. ALTERNATÍV (EGYÉB ÉSSZERŰ) MEGOLDÁSOK

5.1. A TERVEZŐ, ILLETVE BERUHÁZÓ ÁLTAL TANULMÁNYOZOTT ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK BEMUTATÁSA (A TÉRBELI KITERJEDÉS, ELHELYEZKEDÉS, NAGYSÁGREND, MÓDSZER SZEMPONTJÁBÓL)

A térbeli kiterjedésben és az elhelyezkedés szempontjából a fejlesztést végzők és a településrendezési terv módosításának készítői konkrét alternatívát nem vizsgáltak. Nagyságrend és módszer szempontjából a fejlesztők és tervezők maximálisan törekedtek a táj- és természetvédelmi szempontok betartására. A vizsgált tevékenység természetközeli növénytársulást nem szüntet meg, értékes állatvilág élőhelyét nem veszélyezteti, jelentős hatás nem feltételezhető.

5.2. A SZÓBA JÖHETŐ ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK MEGVALÓSÍTÁST MEGNEHEZÍTŐ VAGY KIZÁRÓ OKOK LEÍRÁSA

A tervezés során alternatíva nem merült fel (ld. előző fejezet).

6. A MEGVALÓSÍTÁS INDOKAI:

6.1. A BERUHÁZÁS MEGVALÓSÍTÁSA SZÜKSÉGSZERŰSÉGÉNEK ISMERTETÉSE

A beruházás megvalósításának szükségszerűségét a 3.1. és a 3.7. fejezetben részleteztük.

6.2. A BERUHÁZÁS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZÜKSÉGSZERŰSÉGÉT A KÖVETKEZŐ INDOKOK TÁMASZTJÁK ALÁ

- **gazdálkodás feltételeinek megteremtése a Natura 2000 védettségű gyp- és erdőterületeken**
- ökoturizmus fejlesztése
- tájhasználat diverzitásának növelése
- Natura 2000 terület természeti értékeinek bemutatása
- az egészséges életmód elterjedésének elősegítése
- a környék idegenforgalmi, kulturális és természetvédelmi jellegű látnivalóinak feltárása javul.

7. A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE:

A tervezett, illetve javasolt, a beruházás révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló további intézkedések a következők:

- kizárólag nappali, természetes fénynél végzett munkavégzés
- csapadégmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a szállítótutak és a munkaterületek locsolása
- építési terület minimalizálása, építés közbeni lehatárolása
- a tervezett létesítmények parkosítása során kizárólag őshonos lombhullató fajok alkalmazása (a vizsgált területen is előforduló mezei juhar, bibircses nyír, közönséges gyertyán, madárcseresznye, rezgő nyár, vadvirág, csertölgyszőlő, kislevelű hársvirág, mezei szil); ligetes telepítés megvalósítása:

További javaslatok közműfektetés esetén:

- minél gyorsabb árokásás, vezetékefektetés és a munkaárok visszatemetése
- a nyitott munkaárok legalább naponta, és a betemetés előtt még egyszer ellenőrizni kell és az esetlegesen bele került védett állatfajok egyedeit (kételtűek, kisméltók stb.) kíméletesen el kell távolítani és az építéssel nem érintett területre áthelyezni
- a talaj, illetve a talajban található élővilág védelme miatt a munkaárok kiépítése esetén a felső, humuszban gazdag talajréteget az altalajtól külön kell az árok mellé ideiglenesen deponálni, illetve lezárásként visszatölteni (azaz nem a munkaárok aljába); így elérhető a kivitelezés során sérült terület természetes úton történő regenerálódása minél gyorsabban, akár néhány hónap alatt végbe menjen

8. KIEGYENLÍTŐ (KOMPENZÁCIÓS) INTÉZKEDÉSEK

A tervező, illetve a beruházó által javasolt, felajánlott, a kedvezőtlen hatással legalább azonos nagyságú kiegyenlítő intézkedések, a terület kijelölésének alapjául szolgáló, valamennyi érintett faj vagy élőhelytípus természetvédelmi helyzetére irányuló kedvezőtlen hatások vonatkozásában (például élőhelyrekonstrukció vagy -létesítés, az állomány nagyságot már korábban is kedvezőtlenül befolyásoló tényező megszüntetése, az állomány nagyságot pozitívan befolyásoló intézkedések bevezetése).

Beruházó kompenzációs intézkedéseket nem tervez.

A két fejlesztési területen tervezett építmények létesítésének és üzemeltetésének részletes hatásait már a kész építési engedélyezési tervek ismeretében szükséges vizsgálni. A tervezett építmények elhelyezése csak tájba illő módon, a meglévő létesítmények (út, közművek, birtokhatárok stb.) kialakításához igazodóan lehetséges. A tervezéskor nagyon fontos a tájvédelem követelményeinek való megfelelés, a térség szín- és formavilágához történő igazodás; az építmények funkciói csak a 3.1. fejezetben megfogalmazott célokat szolgálhatják. Tervezési fázisban ajánlott a tájvédelem követelményeinek való megfelelés érdekében a Balaton-felvidéki Nemzeti Parkkal és a természetvédelmi hatósággal történő folyamatos egyeztetés, konzultáció.

9. ÖSSZEZÉS

A tervezett beruházás egy Natura 2000 védettségű területet érint, mely a következő: Agár-tető kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 SCI terület (HUBF20004). A beruházási terület a Natura 2000 védettségű terület K-i szélén helyezkedik el, azaz peremhelyzetű.

A településrendezési eszközök módosítása során érintett és vizsgált fejlesztési területeken Natura 2000 jelölő társulások nem észleltek és a meglévő vegetációk a Natura 2000 jelölő fajok számára jelentős élőhelyet nem biztosítanak. A két, egymás közelében lévő, három hektár összterületű fejlesztési terület az Agár-tető Natura 2000 terület értékes, védett fajok jelentős populációinak otthont adó jelölő élőhelyeitől távol helyezkedik el.

A fejlesztési területek egymástól eltérő, különböző célokkal kerülnek megvalósításra: 1. Tájgazdálkodási központ létesítése kettő hektáros területen, illetve 2. Fogadóközpont létesítése egy hektáron. A két fejlesztés közvetlenül szolgálja az Agár-tető Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, az azon történő gazdálkodást és azokhoz feltétlenül szükséges, továbbá a vizsgált tájrészlet táji- és ökológiai értékeinek ökoturisztikai célú bemutatását elő.

Az egymástól legközelebb mintegy 140 méterre lévő fejlesztési területek mindegyike három-három, egymástól különböző, azaz összesen hat élőhellyel jellemezhető, melyek a következők: J5 (Égerligetek), OC

(Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok), P7 (Ősi fajtájú, gyepes vagy erdősödő, extenzíven művelt gyümölcsösök), RD (Tájdígen fajokkal elegyes jellegtelen erdők és ültetvények), S6 (Nem őshonos fajok spontán állományai) és T5 (Vetett gyepek).

A tervezett fejlesztések létesítése és üzemeltetése során nem várható olyan hatás, ami a Natura 2000 jelölő élőhelyek élővilágát vagy ökológiai viszonyait jelentősen befolyásolná vagy lényegesen megváltoztatná a jelenlegi állapotot. A kijelölés alapjául szolgáló jelölő élőhelyek és jelölő fajok helyzetében a tervezett fejlesztések megvalósítása és üzemeltetése során romlás és veszélyeztetés nem várható. A tervezett tevékenység a Natura 2000 terület célkitűzéseivel nem ellentétes, azok megvalósítását nem befolyásolja.

Bruckner Attila

okl. táj- és kertépítésszámőr
Táj- és természetvédelmi szakértő (SZ-TjV, SZ-TV)
Nyilvántartási szám: Sz-043/2009.
8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Tel.: 87/321-655; 20/983-2353
E-mail: brucknera@t-online.hu

Tapolca, 2020. július 23.